

СРПСКИ СИОН

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредник: САВА ПЕТРОВИЋ.

Број II.

У НОВОМ САДУ 18. МАРТА 1891.

Год. I.

Службени део.

ОКРУЖНИЦА

високог кр. уг. министарства за земаљску обрану од 10. окт. 1890. бр. 32.500 у погледу женидбе војно-обвезних лица и оних особа, које пре војно-обвезнога доба изнимну женидбену дозволу траже —

отписом вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе од 2. јануара 1891. бр. 55.848 ех 1890. достављена свима црквеним властима, а на српски преведена у оним деловима, који се непосредно тичу свештенства.

(ОБЈАВЉЕНА СВЕШТЕНСТВУ ТЕМИШВАРСКЕ ЕПАРХИЈЕ ИЗ КОНСИСТОРИЈСКЕ СЕДНИЦЕ, ДРЖАНЕ У ТЕМИШВАРУ 17. (29) ЈАНУАРА 1891, ПОД БР. Е 6, — К. 5. ЕХ 1891.)

(Свршетак.)

2.) Просуђење тога, могу ли се женици венчати.

Према до сад реченоме, свештеници могу дакле с гледишта обранбене обвезности, без сваке запреке венчати:

1.) оне, који у смислу друге алинеје тачке б. § 8. дела I. обранбенога напутка, на темељу ставне листине изданом им сведоџбом, — или коначном отпустницом (Abschied) докажу, да су ставној својој обвезаности потпуно за доста учинили, те тако женидби њиховој с гледишта обранбене обвезаности никакве запреке на путу не стоје (одсек А. тачка 1. и 2.);

2.) оне, који крштеним писмом докажу, да су дан 31. децембра оне године, у којој су навршили 23. годину живота свога, већ прекорачили, претпоставив, да исеу уновачени нити у заједничку војску (ратну марину) нити у домобранство (одсек А. тачка 3.);

3.) оне, који „сведоџбом,“ изданом по образцу, привитом под бр. 11. к делу I. обранбенога напутка, докажу, да су услед тога, што им је дарована која од погодности, садржаних у §. §. 31—34. обранбенога закона, у докнадну причуву придељени, или у исту накнадно претпоставив, да ради осмонедельне војничке обуке своје не стоје управо у актив-ној служби (одсек А. тачка 4. и 8.);

4.) оне, који „посветницом“ (Widmungsschein), изданом по образцу привитом под бр. 20. к делу I. обранбенога напутка, односно војничком домобранском исказницом (Militär-Pass), односно војничким (домобранским) исказним листом (Militär-Schein) докажу:

а) да су као „мање способни“ или као „пре-кобројни“ у докнадну резерву уновачени односно

придељени, претпоставив, да исти нису нити на осмонедељну војничку обуку придошли, нити евентуално на темељу зак. чл. XVIII. од год. 1888. на изнимну активну службу позвани, односно придржани (одсек А. тачка 6. и 7.) или

б.) да спадају у категорије: трајних допустника, наведене под тачком 9. и 10. одсека А. — или најпосле:

в.) да су већ у резерву (причуву) (морску обрану) премештени, претпоставив такођер, да на темељу зак. чл. XVIII. од год. 1888. на изнимну активну службу придошли, односно придржани нису (одсек А. тачка 11.);

б.) оне, који „исказником“ изданом по обрасцу привитом под бр. 12. к делу I. обранбеног напутка, докажу, да су на темељу треће алинеје §. 31. обранбеног закона, као рукоположени свештеници, намештени духовници и духовни помоћници, или свештенички значај имајући професори, уврштени у евиденцију резерве (причуве) (одсек А. тачка 5.);

б.) оне, који са изданим им обавештајем докажу, да су од кр. уг. министра за земаљску обрану добили изнимну женидбену дозволу (одсек Б. тачка 1, 2. и 3.);

7.) оне, који — пошто спадају у категорије наведене под 1—6. горњег одсека В. — покажу од дотичне војничке (домобранске) области добивену женидбену дозволу.

У случајевима, споменутих под горњом тачком 2. односно 3. и 4. има се према потреби, ако би се нарочито захтевало, од општинског поглаварства издати сведоштво о том, да жених нити у заједничку војску (ратну морину) нити у домобранство уновачен није, односно, да исти нити на осмонедељну војничку обуку, нити на темељу зак. чл. XVIII. од год. 1888. на изнимну активну службу придошао, односно придржан није

Ако би свештеницима, крај овога, што је наведено, у једном или другом правцу, јоште што нејасно било, те неби знали установити, у коју од наведених категорија да уврсте жениха: то ваља на њихова овопогледна питања, управљена на дотичнога ставног средског чиновника (солгабирова) односно у градовима на градоначелника евентуално на чиновника, којему је поверено вођење војничких послова, разјасњујући одговор брзо и пре свега дати.

II.

К молбеницама поднесеним ради постигнућа изнимне женидбене дозволе, има се осим осталих прилога приложити:

1.) Породични извештај, истављен од надлежног парохијског уреда, по обрасцу приложеном под бр. 13. к делу I. обранбенога напутка, којим се истиче доба живота женихова и стање породице му, те који служи у сврху, да се просуди, да ли у породици заиста оскудева женска радна снага, која се са женидбом жениха придобити намерава.

У погледу узраста женихова примећује се овде, да се по постојећој законитој пракси к подељењу изнимне женидбене дозволе, ако је доказана потреба женске радне снаге, не захтева више година живота него навршена 18. година.

Приложење породичног извештаја не захтева се у случају, ако је жених самоправан (на пример фактично намештен народни учитељ, чиновник, самосталан обртник, пунољетном проглашена особа и т. д.); но у том се случају доба живота женихова има — ако евентуално није већ изводом из ставне листине доказана — доказати крштеним писмом.

Дочим на против, ако је осим горе речених случајева, породични извештај прописано приложен, нема се посебно прилагати и крштено писмо женихово.

У породичним извештајима и матрикуларним изводима, који су исписани из таквих матрикула, у које се календареки податци уписују по јулијанском календару, имају се према одредби тачке 3. §. 56. дела I. обранбенога напутка, уз ове податке у заграде убележити и податци по григоријанском (римском) календару.

III.

Породични извештаји, на које се има увек написати разлог и сврха на што су издани, на име ради постигнућа изнимне женидбене дозволе, — без обзира на број у известници садржаних случајева рођења, венчања и смрти, потпадају под биљеговину од 50 новчића од табака.

Ако се евентуално већ пређе употребљени породични извештаји, ради поновне употребе у женидбеним пословима провиде обновном клаузулом, то обновне клаузуле потпадају такођер под биљеговну пристојбу од 50 новчића.

IV.

Докле има важност од кр. уг. министра за земаљску обраду издана изнимна женидбена дозвола?

1.) Важност овакових изнимних женидбених дозвола, подељених особама, које још не стоје у ставно обвезном добу, траје једну годину дана, и то рачунајући од онога дана, којег је издана министарска наредба, која дозволу садржава.

Ако дакле на темељу такве женидбене дозволе оженивши се особа обудови, не треба у времену од једне године нову дозволу тражити, него се на темељу придобивене дозволе може по ново оженити.

Исто то важи и у случају законитог развенчања брака и т. д.

Но важност дозволе престаје и пре измака ове једне године у том случају, ако дотичник било да као добровољац ступи у војску (ратну морину) било да, доспевши међувремено у ставно обавезно доба, буде путем асентације у корист новачкога контингента заједничке војске или до-

мобранства, односно „уз придржај препоруке и придеобе“ или „уз придржај препоруке“ уновачен.

2.) Важност овакових женидбених дозвола, подељених особама, које су већ у ставно обавезном добу, на име које спадају у три на стављу позвана добна разреда, престаје истом онда, ако ове особе буду у корист новачких контингената у горе реченом смислу уновачене.

Важност дозволе код овакових особа дакле протеже се на сва три добна разреда, изузимајући случај уновачења истих у корист новачких контингената, односно „уз придржај препоруке и придеобе“ или „з придржај препоруке.“ Према томе се дакле може онај, који је дозволу већ у ставно обвезном добу задобио, но приликом ставље, на коју је по закону позван био и придошао, не буде уновачен, све дотле, док се у корист новачких контингената односно „уз придржај препоруке и придеобе“ или „уз придржај препоруке“ не уновачи, — оженити без тражења новије, то јест на темељу пређашње дозволе. — У Будим-Пешти 7. октобра 1890. год. Место министра: Дезидер Громон с. р. државни тајник.“

Неслужбени део.

ФОТИЈЕ,

патријарх цариградски.

I.

Ве године 6. фебруара навршило се равно хиљаду година, од како је умрло велики јерарх православне цркве, цариградски патријарх *Фотије*.

Велик и славан беше ово јерарх не само за грчку цркву и народ грчки него и за цео православни свет. Он беше живи учесник свесветских историјских догађаја црквених свога доба; беше најумнији и најенергичнији од свију јерараха свега хришћанскога света, што се особито јасно показало у борби му против неоправданих тежња римских папа за неограниченом влашћу над свима црквама васцелог истока и запада. Он беше онај станац камен, о кога су се раздробили сви инзулти папског честољубља и властољубља и његово делање је имало огромна утицаја на све словенске народе.

Патријарх Фотије беше друг и учитељ словенских просветитеља Кирила и Методија, који су с благословом његовим отпочели свој спасоносни рад у мору западног Словенства. Патријарх Фотије дозволио је словенским апостолима, да смеју превести св. писмо на словенски језик и дао је благослов народу словенском, да сме и својим језиком славити и преузносити Бога на висини

Па сад када се навршује хиљада година, од како је велики овај јерарх променио овај живот, у коме он беше први војник цркве Христове за доба свога, са оним бољим, вечним животом, зар да се не сетимо тога великог учитеља и просветитеља цркве православне, зар да не завиримо у светао му живот, па зар да онда не подражавамо ревности му за веру православну!

И воља нам је и дужност нам је то, и ми ево доносимо у кратко живот светог патријарха цариградског *Фотија*, признавајући му тиме заслуге његове и клањајући се светости живота његова.

* * *

Патријарх Фотије родио се у Цариграду. Подробно се не зна које се године родио, но сигурно је, да је у првој четвртини IX. века. Родитељи му беху уважени грађани цариградски и на лепом гласу са своје побожности. У то доба беше у Цариграду најљућа борба око поштовања икона. Византијски императори су пристали уз противнике поштовања икона, дакле уз *иконоборце*, те је сасвим природно било, да су власти гањале оне, који су војевали за поштовање икона. У тој борби родитељи Фотијеви су били непоколебиви у оданости према истинитом учењу цркве о поштовању икона. Дабогме да је ова сталност и чврстоћа родитеља у вери лепо упливисала и на васпитање сина им Фотија, што и сам Фотије у својим списима тврди. — Нема позитивних дата, где је Фотије учио школе, но толико се зна, да се и у школи васпитао у православном духу, и да је свршио како претходне науке тако и богословију са ретким успехом, јер беше најдаровитији а и најмарљивији од другова својих. Зна се за њега, да је проводио читаве ноћи за књигом. После богословије је Фотије свршио правну и медицинску науку с лепим успехом, те није чудо, што је за свога доба важно за најученијег човека.

Када је Фотије свршио своје образовање, побожна душа његова вукла га је у монаштво. Међу тим император Варда установи у двору своје вишу школу, те позове и Фотија да се прими, да предаје буди који предмет на тој школи. Фотије се прими тога. За време професоровања му, свагда би ђаци после предавања ишли њему у стан да ту слушају науку од свога учитеља, тако, да се за мало његов стан претворио управо у академију.

О томе сам Фотије пише овако: „Кад бежах дома, са радошћу сам гледао како ме помно слушају ученици; како се лепо

вежбају у разговору, те се тиме навикавају лакше и правилније изразити мисли своје. Радовао сам се гледајући, како једни оштре ум математиком, други траже истину философским путем трећи изучавају св. писмо, ту круну свега знања.“ На другом месту омет вели: „Када бих ја ишао у двор, пратили би ме ученици и молили би ме, да се што пре вратим. То беше за ме велика награда и ја сам увек само толико у двору остајао, колико сам морао. Када сам се враћао, ученици ме већ чекаху пред вратима.“ Тако су свога учитеља Фотија поштовали ученици његови, међу којима беше и словенски апостол Константин, доцније као монах прозвани *Кирил*.

Фотије обратио је на брзо својом ученошћу на се пажњу највиших кругова у земљи. Сам император Варда га је к себи призивао и на брзо је Фотије добио више почасних титула и постао је први државни тајник. Крај свога високог положаја, он је уживао и љубав свију и за мало му се слава прочује и ван византијске империје. — Фотије беше задовољан са положајем својим. У то доба беше патријарх *Игњатије*. Између њега и власника била је жестока борба, но Фотије није учествовао у тој борби, у којој је патријарх *Игњатије* био жртва политичких интереса, јер 23. новембра 857. године буде он свргнут са патријарашке столице. Брзо за тим се састане сабор епископа, који прогласи цариградску патријаршију за упражњену и приступи избору новог патријарха. Било је три кандидата. Између та три кандидата био је и државни тајник Фотије, кога је влада препоручила. Скоро сви епископи су гласали за Фотија, јер он беше човек ван странака и најпогоднији да странке које су биле у борби, измири. Није сабору сметало ни то, што је *Фотије* био *свешовњак*, јер у Византији не беше то први случај, да од *свешовњака* постане одмах епископ. И пре њега беху *Тарасије* и *Никифор* као мирјани бирани за патријархе. Али *Фотије* се одлучно противио томе избору, но епископи са императором не хтедоше ни чути за опирање његово и тако рећи натерају га, да се прими тог највишег достојанства црквеног; те на

Божић исте године буде он посвећен за епископа и патријарха.

Сада се отворило за њега ново поље за рад. Положај цариградског патријарха у то доба беше врло тежак. Једини је он од патријараха на целом истоку остао у независној хришћанској држави. Остали источни патријарси су били под игом Мухамеданаца. Сви погледи дакле беху управљени на цариградског патријарха и сви њега слушаху. То беше неправо римским папама, који су хтели да владају над свом црквом. У самој цариградској патријаршији беше јеретика, а у политичном животу се водила борба између цара Варде и царице Теодоре, те је патријарх морао према свему томе имати своје становиште.

Патријарх *Фотије* већ по својој природи хтео је мира. Но не беше му суђено да у миру проводи век. Присталице свргнутог патријарха *Игњатија* почну ровити против Фотија. Из Рима стигне писмо, да папа Никола I. не признаје Фотија за патријарха, и уједно у истом писму папа вели, да он има апостолским авторитетом својим да реши: ко ће бити патријарх у Цариграду. Замера Фотију, што је од мирјанина постао патријарх и то још за жива законита патријарха *Игњатија*. — Међу тим је борба између *Игњатијеваца* и *Фотијеваца* била врло жестока и услед тога су наступила и многа гоњења од стране императора *Варде*, који је држећи уз Фотија употребио прилику, да гони приврженике царице Теодоре. — Тиме се цела борба пренела на црквено земљиште, те које због тога, а које и због иконоборства, које још није сасвим било свргнуто са дневног реда, појави се потреба, да се сазове сабор, који ће учинити крај размирицама. И заиста 861. године састане се сабор у Цариграду. На њему беху и посланици папини, заступници источних патријараха и велики број епископа. Било је свега на сабору до 318 чланова. Ту се одмах иконоборство осуди, за тим буде закључено, да се патријарх *Игњатије* свргне и да се Фотије призна за патријарха.

После овога сабора, када се Фотије сигуран осетио на своме престолу, отпочео је његов разноврстан плодотворан рад.

Знајући да је многоме злу криво површно образовање, Фотије је сам колико је год могао ширио просвету, расправљујући са својим бившим ученицима многа научна питања и пресуђујући разложно и опширно многа књижевна дела, која су му поднашана на суд. Његов двор беше отворен за свет од науке. Своје ученике, за које је знао да ће бити вредни бранитељи православља, постављао је за епископе, и за мало се заиста приметио успех у просветном напредовању грчком.

Фотије, као начелник црквени и проповедник беше строг али врло праведан. Он се није устручавао да по потреби јавно сред храма пред целим светом замери ово или оно и властима па и самоме цару. Том његовом енергијом много је зло он из највиших кругова истистнуо а и самога цара *Михајила* је на прави пут извео, да и не говоримо колико је његовом речи подигнут морал у свему становништу самог Цариграда, које је силним распрама и међусобним зађевицама било деморалисано. Његовом пастирском речи мало по мало уталожиле су се страсти и религиозне распре и 866 године дочекао је он радост, да је у Цариграду подигнут споменик у част императора *Михаила* и *Василија*, на коме беше натпис: да је споменик подигнут у спомен сједињења свију јеретика у империји са православном црквом.

Патријарх Фотије је са својом очинском бригом за невољне и сироте израдио, те су подигнута многа склоништа за њих.

Цео живот му беше посвећен уздизању вере православне и бризи за морални и материјални напредак поверене му пастве.

Но и ван своје патријаршије Фотије је ширио истину вере хришћанске. Са јерменским монофизитама је он био у живој препирци и дочекао је то, да су јерменски епископи осудили *Евтихија* и *Диоскора* и признали су закључке четвртог васеленског сабора у *Халкидону* од год. 451. — Исто је тако и са *Мухамеданцима* био у преписци и слао им је учитеље, међу којима беху и словенски апостоли *Кирил* и *Методије*.

На молбу Бугара, патријарх Фотије крстио је кнеза им *Бориса* и послао им је

WWW.UNICIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

учитеље, који су им проповедали истине хришћанског учења и обраћали их у хришћанство. И Србима је слао Фотије учитеље вере. Одмах после Бугара замоле и кнезови панонских Словена патријарха Фотија, да им пошаље учитеље вере. „Од вас на све стране се шири светлост и добар закон“ рекоше посланици Словенски Фотију. И Фотије им пошаље Кирила и Методија, да они развију свој апостолски рад, дозволив им, да преведу свештене и богослужбене књиге на Словенски језик. И руском народу је Фотије усадио веру хришћанску, јер се њему приписује, да је он крстио кнегињу Олгу и кнеза Владимира, те прве пијонире вере православне у народу руском.

Осим овог апостолског рада патријарха Фотија имао је он да издржи и жестоку борбу са латинским свештенством и римским папом. Папа је видео, да је Фотије најжешћи и силан противник папским властољубивим тежњама, те је хтео да му углед сузбије тиме, што ће га он осудити и што га неће признати. Папа је истина осудио Фотија, али се овај ни мало није обзирао на ту папину осуду, него је само прекинуо сваку свезу са Римом, изјавив, да он не признаје никакве превласти папине у васеленској цркви.

Када је римски епископ послао у Бугарску своје мисионаре да одвраћају народ бугарски од свезе са Цариградом и када су почели проповедати римски мисионари новотарије догматичке, које су изникле на западу, као што је и то: да *Дух Свети* исходи и од оца и од сина, онда је Фотије написао посланицу једну васионским патријарсима, у којој је одлучно осудио утицање римског клира на бугарски народ истакао је разлике између источног и западног учења, осудио је ово последње и сазвао је у Цариград сабор епископа, који се састао 867. и на коме су све новотарије римске цркве осуђене. — Ово је римскога папу и западни клир врло озлоједило и они својим утицајем на цара Василија израде, те Фотије 869. г. на сабору у Цариграду, где су били и папине легати, буде свргнут и затворен а Игњатије на ново седне на престол; но како су одмах

по томе настали у цркви нереди, то и сам император увиде, да само Фотије са својим друговима може злу стати на пут и после седмогодишњег заточења у манастиру, Фотије по ново дође на престо цариградски, да настави свештенички свој рад ширећи православну веру, као што смо напред споменули. Патријарх Игњатије умрје је 877. год.

Када се западно свештенство уверило, да Фотију и источном клиру ни мало не импонује папска претензија у цркви, они окрену други лист. Папа Јован VIII. пошаље своју посланицу на исток у којој не само да је признао Фотија за патријарха и брата свога, него је још сваком попретио да ће га одлучити, ако не буде патријарха слушао. Год 879. састане се у Цариграду сабор, на коме беше 383 јерарха а и посланици папине, и ту на сабору се изјави: „да је Бог прославио патријарха Фотија и да ће се његово име славити и на небу и на земљи од колена на колена.“ Ово је била као нека сатисфакција патријарху Фотију за страдања, која је претрпео. Ту римски посланици беду у свему сагласни и ту и они са свима епископима потпишу и символ навео цариградски, анатемисујући сваког, који буде хтео какве промене чинити. На том сабору је донесен и закључак, да папа не може тражити никакве више власти од оне, коју је дотле имао. Овај сабор је уздигао Фотија. Све што је дотле против њега рађено, буде одбијено и мир и ред се поврати по свима патријаршијама. —

Сада је изгледало, да ће патријарх Фотије у миру провести свој живот на столицу патријаршијској. Но не би тако. Год. 886. умре император Василије Македонац и њега наследи син му названи *Лав VI*. Мудри. Он беше ученик Фотијев, и Фотије му је једном приликом живот спасао. Но не обзирујући се на то, млади цар још одмах прве године владања свога свргне Фотија с престола и баци га у један манастир у Јерменској. Ту у томе манастиру је велики јерарх овај провео пет година, и ту је 6. фебруара 891. године завршио свој свештенички живот.

Патријарх Фотије написао је многа дела, између којих ћемо споменути: „О

исхођењу св Духа“, „синтагму“, „помоканон“, „четир књиге против Манихеја“ и тд.

Велике су и неочењиве заслуге патријарха Фотија за православну цркву. Он је бранио чистоту истините вере и закона црквених. Бранио је слободу цркве против римскога ига и борио се најенергичније за самосталност народних цркава. Он за Словене има посебних заслуга, јер их

је он упознао са вером Христовом и дао им је прилике, да на свом језику славе и хвале великога Бога. С тога сада када се навршило хиљаду година од смрти великог овог јерарха православне нам матере цркве, кога је цариградска црква уврстила у ред светитеља из побожне душе нам извија се благодаран усклик: „Слава нека је успомени патријарха Фотија!“

(Свршиће се.)

ШТА ЈЕ ЧЕТРДЕСЕТНИЦА

И КОЈА ЗА СЛУЖБУ ПРАВИЛА ВЛАДАЈУ ПРЕКО ЧЕТРДЕСЕТНИЦЕ?

Створивши Бог човека, створио је он биће „по образ и подобию Божјем.“ У тело, које је саздао од земље, удихнуо је Бог бесмртну душу, а с њом разум и слободну вољу; разум да позна Створитеља, слободну вољу, да тежи к Њему — првоузроку својему. И тако настаде одношај створа према Створитељу. Дужности које тај одношај рађа, дужности су првога реда. Да постигне високу цел, коју му је Бог створењем назначио, „не добро быти человекъ единомъ: сотворимъ емъ помощника по немъ“ (Быт. 2. 18.), требало је човеку, да удружи силе и способности своје са бићем себи равним. Настаје одношај човека према човеку. Дужности које из тога одношаја настају, дужности су другога реда. Али, за правилно вршење ових, иште се мерило неко. Иште се то особито после катастрофе у библији описане, која је пореметила првобитни ред и хармонију у „маломъ мірѣ.“ Мерило то, човекова је личност у себи т. ј. сопствено „ја.“ Док се не познају и не врше дужности према себи, према човеку у својој личности; дотле и вршење према ши, туђем ја, т. ј. према човеку у другој личности не може бити правилно, потпуно. Има дакле и дужности човека према себи самому. А то је трећа врта дужности човекових.

I.

Имајући свест о високом пореклу својему, човек осећа у свем бићу и свим одношајима живота свога зависност од воље Онога, који га је позвао из небића у биће.

Према високом пореклу својему, познаје човек и високу цел својега Богом дарованага живота. Па као што у вољи Створитељевој види узрок своје бићу, тако познаје у њој и норму својега за више цели одређенога живота Другим речима, воља Створитељева је и узрок и закон за живот и у животу човецјем. Но, да човек може *живити* по захтевима закона тога, мора да их пре тога упозна. То је прва потреба и дужност његова. Па с тога и вели св. писмо: „искъшайте что есть воля Божіа.“ Разуме се, да то испитивање воље Божије не сме бити једнострано. Оно мора обухватити *целога* човека у свим његовим моћима и способностима духовним. Таково хармонијско проницање духа човекова у дубљине захтев највише воље Створитељеве јест *право* образовање душе човечије. Свака једностраност у том погледу не даје друге но једностране резултате, који штетно утичу и на унутрашњи и на спољашњи поредак у свету . . .

Али образујући тако душу, човек не сме заборавити на тело своје. Као биће двају светова, духовнога и материјалнога, човек треба да подржава правилан одношај међу њима. Старати се само за душу, а занемарити телесну своју природу, исто је тако грешно, као што је грешно, искључиво угађање телу на штету духовне природе у човеку. То су крајности, а крајности већ кано такове осуђује и здрав разум и наука небеска. Лепо ова каже: „прославите Бога въ душахъ и тѣлесехъ вашихъ.“ Одатле и дужност старања за те-

тесну природу у човеку. Кад дакле славити Бога треба не само душом, унутрашње, него и телом, спољашње, онда и старање за телесну природу не само да није незаконито, него је шта више природна потреба и дужност човекова. Душа познаје и хоће, тело оваплоћује, изражава. Она је способност, моћ, ово је израз, орган њен. Да се способност и моћ оваплоти, изрази, оживотвори, треба да је орган — тело — способан за ту функцију. Другим речима, човек треба да чува и одржава целовитост или здравље тела свога, тог органа душе своје.

Да се сачува целовитост, здравље тела, налаже се човеку — умереност у свему.

Преступати заповед о умерености, значи нарушавати здравље тела. Нарушавањем пако телеснога здравља греша се и против саме душе, тог израза и подобија Божја, која иште могућност, да се изрази у спољашњем животу.

Умереност дакле као средство, да се омогући духовно напредовање, од великога је моралног значаја, она је сама по себи добродетељ. Служећи вишем, духовном, умереност издржава борбу против свега у човеку, што је ниже, чувствено, неморално, на штету правилнога и хармонијскога

одношаја двеју природа у „малом свету.“ Но, како се често показује обична умереност слаба и немоћна у тој борби Историја и искуство сведоче, да је тело са својим претензијама по често односило победу над законитим и високим потребама духа уза сву обичну умереност у свему. Требало је, а и данас треба јачег и поузданијег средства у борби духа према незаконитом и претераном истицању потреба телесних. С тога се налаже човеку, да у извесно време поштри свакидашњу умереност у ту сврху, да се што више пружи слободе развоју духа и задовољењу његових виших потреба. Иште се у извесним часовима од човека, да се одрече и сузбије све оно у себи, што год може да буде запреком и сметњом главној цели његова живота, па ма то било иначе и законито. Само тако и за то време могло се боље послужити вишим потребама духа човекова. Само тако и за то време већих лишавања угађа се особито вољи највишој, која ствара, промишља и спасава.

То су тренутци *свешти*, јер служе свестости опредељења човекова (3. књ. Мојс. 19, 2.); то је време једнако *обавезно* за све *хришћане*, јер води *савршенству* оца небескога. (Мат. 5, 48)

(Наставиће се).

ИЛАРИОН РОГАНОВИЋ,

Црногорско-брдски митрополит.

Написао: Дионисије Миковић,

управитељ манастира „Бање.“

(Наставак.)

Б

ишегодишње искуство пружило је митрополиту Илариону увјерење, да без образованијег свештенства не може доћи: до жељеног морално-религијозног развоја; с тога године 1880. поче радити о новом устројству свог свештенства. Тим устројством пензионирао је старије свештенике и ослободио од парохијалних дужности, а замијенио их млађијема из богословског завода.

Ово је митрополиту Илариону стекло рој душмана с тога, што пензионираним

свештеницима, који су као узор-родољуби, служећи домовини и крстом и сабљом, по сијеђели, није с пенсијом осигуран опстанак, да пошљедње дане своје часне старости могу преживјети, јер им је пенсија са околности тако малена, да би поред ње морали трцјети глади, кад не би по што год своје непокретнине имали, и кад неби на њих гледало, као што гледа, милостиво око великодушнога кнеза Господара Николе првога.

Ово је устројство Иларион потписао 2. јануара 1882, највишом приволом Ње-

говог Височанства Кнеза Господара И без сумње, вријеме ће показати, да је у најбољем часу основано.

* * *

Митрополит Иларион освештао је у својој јепархији 45 цркава, неколико капалишта, и „мирков мост“ на Даниловом граду. А рукоположио је 119 свештеника, који су свршили основну и богословску школу.

Његово Височанство, Кнез Господар, са задовољством је посматрало његов рад и наградило га шљедећим орденима:

Даниловом звијездом I. реда;

Даниловим крстом III. реда; и

Медаљом споменицом пошљедњег рата.

Осим ових, његове родољубне прси красили су шљедећи ордени сјајнога рускога трона:

Медаља споменица руско-турског рата за ослобођење хришћана, 1877—8, на којој стоји написано: „Не намъ, не намъ, но имени твоему.“

Руски крст св. Ане II. реда (о грлу) с „императорскою короною“

Руска звијезда св. Ане, са лентом, I. реда.

Руски крст св. Владимира (о грлу) III. реда.

Уз ова одличија, која су довољно свједочанство, да је Његов рад од свога Господара, и Господара братске нам Русије, оправдано уважаван, имао је још и: крст Српског „Црвенога Крста.“

* * *

Митрополит Иларион био је врло благе нарави, која одговара услову архијерејског сана; смирен, побожан и врло простосрдчан; ни трага од злобе није било у његовом срцу. Његов благи осмјех веселио је жалосне, улијевао утјеху и наду у безнадежне. Народни га је интерес занимао као добра оца интерес своје ћеце, и више је пут излазио на пазар, па се заустављао на разне производе, и о њима потанко испитивао, и корисна упутства најбрижљивије давао. Био је дарезљив тако, да је од своје годишње плаће у износу од 1000 тал. у злату на 100 талијера и цекина давао; те осим што није имао новаца, смрт би га затекла у грдним дуговима, да га од њих није прије осло-

бодила дарезљива десница великодушног кнеза господара Николе I. — У цркви је био права похвала, а у друштву врло омиљена особа. Врло су га занимале народне приповијетке и много их је знао па је радо с њима и догађајима од немале историчне важности друштво забављао. Гусле је неговао као што се Србину доликује, који разумије њихову важност; свуда их је препоручивао, и њихови тајанствени звуци често су испод његовијех прстију одјекивали. Болећа је и благодарна срца био, тако, да је „сторицеју“ вратио свакоме, ко га је икад или чим обвезао. Својијех наставника сјећао се до смрти и о њима је чешће говорио с достојним поштовањем и благодарношћу. Кад је год по смрти калуђера Исајије у каноничку визиту отишао у манастир Ждребаоник, или други ће је старјак живио, гологлав је улазио у његову собу: као кад је ђакон улазио, па се с горким сузама молио Богу за покојникову душу тако, да је тај појав присутне дубоко троњавао. Попа Алексију, такође нам из првијех редака позната, нагледао је као добри син свога оца; сина му је Петра запопио, и намјесником у парохији учинио, а због болијести и старости, њега је ослободио од обвезног службовања одредивши му за његове 54 год. пастирске службе награду од 100 тал. годишње и то, „од свето-Ђурђевске цркве у Подгорици, садање: „Миркове вароши,“ 50 тал.; „од пароха који би његову парохију покрио 40 тал., а од своје плаће 10 тал.“*)“ Ових 10 тал. уживао је о. Алексије и по смрти свог питомца Илариона од митрополијске управе, која му их је из оправданог уважења према покојнику издавала из свештеничког фонда редовно сваке године до старчеве смрти 1887. године.*)

Свештенике је јако љубио и с њима као с рођеном браћом живио, и он је заступао у срцима њиховијема, у срцима својијех подајника, и то без сваке изнимке до устројства нове предпоменутог свештеничке организације, кад је љубав многијех према њему попустила.

*) Види: писмо 20. јула, 1879. год

*) Види: Писмо Митрополитске Управе 6. априла, 1882. бр. 189.

РЕЧ ПРИЧЕСНИЦИМА.

 Со страхомъ божиѣмъ и вѣрою приступите. страху Господњемъ и с веромъ приступите чаши живота! Примите тело Христово, окусите са извора бесмртнога! Приступите и једите — ово је тело моје; — пијте „**Ѧ НЕА КСИ**“, ово је крв моја, да вам се греси опросте.

Тако нам довикује Господ и Спаситељ наш на уста служитеља својих. И ми се љубазни, одазивамо том позиву Спаситељевом: приступамо чаши живота — а дали ми мислимо, да нам се греси опросте?

Не, љубазни!

А зашто? Јер их немамо — тако бар ми велимо, кад се исповедамо пред духовником својим.

„**НИКТОЖЕ БЕЗЪ ГРѢА, ТОКМѦ ЄДИНЪ БОГЪ,**“ грми нам св. писмо, а ми се на питање духовника: „имаш ли што исповедити?“ усуђујемо рећи: „немам.“ Како, љубазни моји, том једном једином речју на множину грехова наших навалисмо још један грдни грех, јер слагасмо — не мислите духовнику, него — Богу, Богу који све зна. Затајисмо грехе, које добро знамо, затајисмо пред оним, који зна помисли и сву унутарњост нашу — и приступамо чаши живота, мислите: „**Ѧ ИСЦѢЛЕНІЄ ДѢШИ И ТѢЛА**“, не, љубазни, „**Ѧ СДѢЗ И ѦСДЖЕНІЄ.**“

*

Можда не појмимо, љубазни моји, тајну исповести. Можда мислимо, да се духовнику — човеку исповедамо, па не мора он знати грехе наше, а ми ћемо и без исповести и без кајања приступити чаши живота.

Не, љубазни, на кривом смо путу, ако тако мислимо. Не исповедамо се ми духовнику — човеку, него самом свезнајућем Богу; а духовник је само сведок исповести наше пред Богом. За исповест грешника, који се каје, нико живи од духовника не ће, не сме дознати.

А зашто и да исповедамо грехе, кад је Бог свезнајући? — могао би ко год запитати.

Но, питам ја тога, да ли ће се он заиста покајати за грехе учињене, ако их не исповеди?! Зар родитељи не позивају непослушну децу, да исповеде и признаду, што су преко заповести родитељске учинили, и ако им је све добро познато, па тек онда, кад исповеде, шта су урадили, кад признаду, да су згрешили, кад се још

и покају — тада им родитељи праштају све. Тако смо, љубазни моји, и ми, као деца премилостивог Оца небесног, дужни Њему пред духовнику својим у тајни покајања исповедити грехе своје, признати их за грехе и — у кајању добићемо преко духовника свога а од самог Бога опроштај свију сагрешења наших, и св причест служиће нам „**Ѧ ИСЦѢЛЕНІЄ ДѢШИ И ТѢЛА**“, иначе — „**Ѧ СДѢЗ И ѦСДЖЕНІЄ.**“

* *

А можда ко мисли: Та шта бих и имао исповедити?! — Нисам никог убио, никад нисам крао, нисам ни с ким у завади, постим по закону... па шта бих имао исповедити?!

Не тако, љубазни, не тако!

Не говори, не мисли фарисејски, јер се нећеш оправдати, нећеш се спасти. Сети се, да је намишљен ма неизведен грех — грех пред лицем бојим. Повуци се у себе, испитај помисли и сву унутарњост своју. Можда си ближњем свом ма само пожелио какво зло, — па зар тиме ниси пред Богом згрешио?! Можда си на кога неправедно посумњао, — па зар то није грех?! Или си се можда ма и потајно радовао несрећи ближњега свога, — па и ако то нико од људи не зна, знај, да зна Онај, који је свуда и на сваком месту, који све зна, пред кога си дошао, да се исповедаш, да се покајеш за све грехе и хитичне и нехотичне, кога ћеш да примиш у себе, да се с њим сјединиш. Па буди искрен, исповеди све, што ти је на души; покајан, чист од греха приступи св. причешћу и уверен буди, да ће ти бити „**Ѧ ИСЦѢЛЕНІЄ ДѢШИ И ТѢЛА**“, не учивиш ли тако — „**Ѧ СДѢЗ И ѦСДЖЕНІЄ.**“

* * *

Можда нас је стид, љубазни, исповедити грехе своје. Можда су страсти телесне помрачиле разум у нама — и ми се ваљамо у најнижим гресима, у гресима недостојним човека. Па кад их само за један тренут посмотримо духовним очима својим — поруменимо од стида и срама пред самим собом. И са тако гадним, ниским, неисповећеним, непокајаним гресима приступамо ми часном и пресветом телу и крви Христовој, примамо недостојно самог Бога у грешно тело своје, мислите „**Ѧ ИСЦѢЛЕНІЄ ДѢШИ И ТѢЛА**“, не, љубазни, — „**Ѧ СДѢЗ И ѦСДЖЕНІЄ.**“

Чујте, како нас духовник позива на испо-

вест: „Овде, сине, Христос невидимо стоји и прима твоју исповест, па немој се застидети, немој се улаштити, не скривај ништа од мене — све реци, што си згрешио, да добијеш опроштај од Господа нашег Исуса Христа. Ако што скријеш, двострук грех имаш — исповеди све, да исцељен одеш!“ Што побратим побратиму што друга други, што бојажљива ћерка брижњој матери не сме исповедити — све то сме и треба да исповеди пред духовним оцем својим. И олакшаће себи унутарње болове, умириће узнемирену савест, и кад се од срца покаје за све, добија по неизмерној милости божјој од самога Бога, а преко духовника свога потпуни опроштај грехова својих, и св. причест биће му „*во исцѣленіе души и тѣла.*“ у противном случају — „*во сѣдѣ и вѣсѣденіе.*“

Можда нам је љубазни моји, множина грехова притиснула душу. Учинисмо један грех, а не покајасмо се, учинисмо други, трећи — „а за грехом грех се ваља,“ и сад под множином безакоња дрхће душа у нама. — Или нас мучи грозота тајног недела нашег. Стресе нам се тело при самој помисли на њега. Застрепимо од сваког, застрепимо на сваком кораку од самих себе. А савест, тај неподмитљиви судија у овом животу, мучи нас и у сну и — а јави — и у друштву и у самоћи. Тешко мени! Преле-

та ми дрхтави шанат преко усана, а из дубине душе отима се очај: „*Окажненѣ азъ чело вѣкъ, кто ма избавитѣ ѿ грѣха смрти сѣа.*“ И помишљам на смрт. Та то је једини лекар, који потпуно лечи све болове и телесне душевне. Јест смрт, и ништа друго. О смрти, где си!... Ал' задрхта душа у мени: безумниче, чујем са свију страна, ено те чека вечни судија, пред ким ништа није тајно, од њега ћеш чути грозно недела твоје и тада ћеш бити вргнут у муку вечиту, где је плач и „шкргут зуба.“

Па шта да радимо?!

Ето нам, љубазни тајне покајања — ево тајне св. причешћа. Исповедимо Богу пред слугом његовим, исповедимо сва недела, све црне и тешке грехе — не бојмо се ништа, они ће се смрћу духовника немој земљи на вечито предати. Покајмо се од свег срца и не сумњајмо, да нам неће греси опроштени бити, то нас св. писмо уверава, јер вели: „*и ѣсть грѣхъ повѣждаѣи благоштровіе вожіе,*“ нема греха, који неће наћи милости у Бога — И тако исповеђени у страху Господњем и с вером приступимо чаши живота, окусимо са извора бесмртнога и биће нам св. причест — „*во исцѣленіе души и тѣла.*“ Амин.

У Бешки 1891.

Св. Дујановић,
парох. адм.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Царски дар српској бечкој цркви). Његово Величанство цар и краљ наш Фрања Јосиф I. благоизволео је даровати српској православној општини у Бечу 5000 фор. за унутрашње украшење српске цркве. Бечка српска црквена општина држала је 3. марта своју седницу у новом општинском дому, у ком ће се сместити српска црква и школа, — и у тој је седници јавио председник општине г. Ђорђе Остојић о племенитом дару Његовог Величанства. Сви присутни општинари примили су овај превелики дар са великом радошћу, те су једнодушно узвикали: Живило Његово Величанство!

(Архијерејска консисторја) држала је своју редовну седницу дне 26. фебр. (10. мар-

та) о. г. под председништвом Његове Светости Патријарха, а у присутности г. г. чланова: Јефте Вукадиновића, протопресвитера земунског, Генадија Поповића, игумана раковачког, Василија Константиновића, пароха карловачког, Дамјана Јеврића, пароха јаминског, дра Т. Богдановића, адвоката, Николе Поповића, Павла Новића, консиет. фискала и Германа Опачића, протођакона као консиет. бележника. — Од важних предмета предузето је и решено: Петар Милојчић, пошто је за пресвитера рукоположен, има се приставити за администратора парохије у Вери. — Има се расписати стечај на ново отворено место *кашичеште* нижих пучких школа у Руми са годишњом платом од 600 фор. — Има се наложити парохијском свештенству, да

литургију „преждеосвјашчену“ у 11 сати пре подне отпочиње — Администратор парохије у Крушедолу Јован Живковић потврђује се за пароха у Крушедолу. — Има се расписати стецај на парохије у Путинци, Горњем Товарнику и Петровчићу. — Има се умолити саборски одбор ради подељења мировине пароху Бело-Брдском Павлу Бојићу. — Одређује се дисциплинарна истрага против пароха Габошког Љ. М., игумана Кувеждинског А. Ј. и архимандрита Хоповског Е. К. — Парох у Шиду Ј. А. осуђује се на две недеље спитимије у манастиру Раковцу. — Има се изискати од управе кр. велике гимназије и реалке у Осеку исказ о броју тамошњих православних ученика, како би се евентуално ради постављања сталног православног катихете у Осеку предлог вис. влади учинити могао. — Парохија Јединачка поверава се у администрацију досадањем капелану земунском Јовану Поповићу. — Смрћу пароха Уроша Зорића упуцањена парохија Товарничка поверава се у администрацију јеромонаху Варнави Ивановићу. 0.

(Архидијецезални административни одбор) држао је своју редовну седницу дне 25. фебруара (9. марта) о. г. под председништвом Његове Светости Патријарха, а у присутности г. г. чланова : Барјактаровића, Вујића, Рогулића, Радвановића, фискала Новића и протођаконa Опачића као бележника. Од важнијих предмета предузето је и решено : Има се изаслати комисија у црквену општину Бачиначку ради извиђења, да ли је земаљска припомоћ од год. 1888. на одређену сврху утрошена. — Имају се позвати све црквене општине, да дужне своте саборских трошкова и верозаконског приноса чим пре уплате, или камате на исте плаћају. — Има изићи комисија у црквену општину Павловачку ради извиђења спора између тамошњег свештеника и цркв. општине. — Црквена општина у Сланкамену има се у присутности одборског повереника обновити. — Имају се позвати све црквене општине, да поднесу овамо прорачун за текућу годину. — Има се изаслати комисија у црквену општину Врдничку, ради извиђења тамошњих рачуна — Извештај одборског поверенства о извиђењу рачуна манастира Крушедола за годину 1889. има се доставити тадашњем управитељу манастира Крушедола на изјасњење. 0.

(Из управе бачке епархије.) 5. о. м. држао

је *административни одбор* бачке епархије своју седницу под председништвом Њ. Светости г. патријарха Георгија као администратора ове епархије. Решено је много предмета. Спорна ствар *општине молске*, која се потеже више година, решена је тако, да се подиже и скупштина и одбор, те ће се иста општина са свим из нова устројити под руковођењем старог одбора, а функција именованог одбора престаје. Као повереник за ту ствар изаслан је прота новосадски Милан Ђирић. — Протест мађине сентомашке општине против обнове трећине скупштинара, одбијен је као неоснован. — У општину сегдинску изаслан је члан Божићар Вујић, да учини нужна извиђења. — Изаслани су : прота М. Ђирић и члан др. Ст. Павловић да спроведу истрагу у спорној ствари између благајника К. Продановића и црквене општине новосадске. — Пошто се није могао наћи отпис саборског одбора у погледу сазива епархијске скупштине, јер се можда налази међу оставинским списима пок. владике Василијана, — то се у овај мах није могло о тој ствари ништа решити, док саборски одбор по ново не изда позив епарх. адм. одбору ради држања епарх. скупштине.

Консисторија епархије бачке имала је 7. о. м. своју седницу под председништвом Њег. Светости г. патријарха Георгија. Стављена је најпре у записник туга за губитком пок. епископа Василијана. — Узет је на повољно знање отпис Његове Светости, којим извештава консисторију, да преузима привремену управу над овом епархијом. — Претресени су и решени сви предмети, који су до сада стигли и којих се ванредно много накупило, јер већ два месеца дана није седница држана. Даљи ток ове седнице саопштавамо по „Бранику“ у овоме : „Од важнијих предмета напомињемо, да су проглашене некоје пресуде народно-црквеног митрополитског савета у брачним парницама, као и у разним другим споровима, где је против решења консисторијалног био призив учињен. — Узети су на знање разни извештаји од појединих окружних протопресвитера, и где је било потребно, учињена су нужна расположења. — Разгледане су и с препоруком поднесене министарству ради одобрења државне припомоћи многе молбе сиромашно снабдевених свештеника, као и свештеничких удовица и сирота; но многе такве молбе су и одбијене, пошто је овом приликом закључком изречено: *да само свештеници с илашом од последње шри*

WWW.UNILIB.RS

класе могу припомоћ тражити, те тако од оних, који у прве три класе спадају, ни један није за припомоћ препоручен. — Капелан и администратор једне молске парохије *Н. Радловић* послат је на администрацију упражњене парохије у *Пиросу*, а администрација речене молске парохије поверена је *И. Јелмићу*, протопресвитерском капелану старобечејском, коме то као таквом по крај. рескрипту у првом реду у дужност спада. — Прочитан је и узет на знање отпис Њег. Светости патријарха у ствари „*Српскога Сиона*“ као званичног органа српске митрополије, те је решено исти лист окружницом једном препоручити и наредити, да се у истом имају публиковати званичне наредбе, огласи и едикти автономних власти а уједно општинама објаснити, да се под тим не разумевају разни огласи, које општине у своје делокругу као руковашељке општинским иметком издају, и које могу по својој вољи, било у овоме било ма у коме другом листу објављивати. — На послетку да споменемо као један веома важан предмет и то, што је консисторија решила, да се ове године изда *шешизам епархије бачке*, кога до сада у овој епархији нисмо имали, што је заиста велика грехота и срамота било.“

(Избор вршачке српске црквене општине).

Као што јавља „Вршачки Гласник“, епархијско поверенство као привремено заступство вршачке срп. цркв. општине решило је у ванредној седници својој од 3. марта о. г., да се избор општине предузме 18. марта о. г. Избор овај руководиће епархијско поверенство уз присуство консисторијалног изасланика г. *Ј. Јорговића*, игумана манастира Војловице.

(Испити у богословији карловачкој). Са испитом из црквеног појања завршили су се 7-ог о. м. у богословији карловачкој *испити* за први течај. — Испитној комисији, која се ове године — на супрот досадашњој пракси — састојала из *црног броја професорске колегије*, председавао је високопреч. г. прота *Бороша*, о коме се већ зна, да му је поверено, да од идуће године управља тим заводом. Као што се поговара, резултат испита задовољио је испитну комисију у главном. Она се нарочито похвално изразила о успеху, што га је показала прва година, а то ће бити појмљиво, када знамо, да су ове године — по нарочитом налогу Њ. Светости — примљени у богословију *само они, који су положили и испит зрелости*, те је тиме, дакако,

сваки дотични стекао довољне претходне спреме, да не мора да се бочи и са обичнијим појмовима. — Обраћамо пажњу штгов. читалаца на то, што се ове године полагао *испит и из црквеног појања*. Да се до тог испитивања у опће и могло доћи, може се свакако приписати једино тому, што су се ове године почела обучавати црквеном појању засебно два и два разреда — Још морамо споменути и то, да се пре једног месеца дана устројио у том заводу и *мушки збор*, који сада поје у саборној цркви „Остојићеву литургију“ И до те лепе новотарије дошло се једино на изричну жељу Њ. Светости. — Ово дана почео се тај збор већвати у устројену појању „*Нинћ силы*“ и „*ВкѢсите*“, што је на молбу привременог управитеља, оца Герасима, ставио у ноте г. Тих. Остојић. — Из свега овога види се, да се о богословији карловачкој почела водити озбиљна брига, те се можемо надати, да ће и тај корисни а занемарени завод скорим процветати, те послужити народу нашем на корист и дику. — Н.

Ч И Т У Љ А. *)

(† *Исидор Стојковић*) професор српске учитељске школе у Сомбору, преминуо је 6. (18.) марта о. г. у 49-ој години живота свога. Покојник се родио у Суботици 1842. године, па како су му родитељи рано умрли, васпитан је код своје родбине у Сомбору, где је изучио основне школе. Гимназију је почео учити у Новом Саду а свршио је у Будиму. Правничке науке слушао је у Пешти. За тим је од српског народно-црквеног сабора год. 1870. изабран за народног питомца, да се изобрази у педагошкој струци, те је најпре у Цириху на тамошњем свеучилишту слушао педагошке науке, а после их је довршио у Липици. Године 1874. изабран је за професора српске учитељске школе у Сомбору, где је до смрти своје савесно и ревносно отправљао своје звање. Покојник је био веома врстан наставник, честит и карактеран човек, а уз то одушевљен Србин. У њему је српска школа изгубила много. Покојник је 8. о. м. свечано погребен. На онелу се опростио с покојником г. професор *Мита Петровић* лепом беседом у име професорске колегије, а приправник *Паја Терзин* у име ученика приправничких. На гробу је још говорио ученик *Милутин Ђурић*. Нека је вечна успомена народном трудбенику *Исидору Стојковићу*!

*) Да бисмо могли у овој рубрици достојно испратити на онај свет сваког преминулог свештеника, молимо лепо пријатеље овога листа, да нам саопште смртне случајеве, који се догоде, и да напишу по коју реч из живота дотичног покојника. Уреди.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

(Молимо поштоване писце, уредништва српских листова и издаваче књига, да нам своја издања *на приказ* достављају. Молимо тако исто славна уредништва, да нам своје листове *у замену* шаљу.)

— **Босанско-херцеговачки ИСТОЧНИК.** Мјесечни духовни часопис за црквено просвјетне потребе српско-православног свештенства. Излази један пут у мјесецу. Цена 4 фор годишње. Власник: А. Е. М. Консисторија добро босанска у Сарајеву. Уредник: Ђорђе Пешровић, свештеник. Година V. Свеска I и II за јануар и фебруар 1891. Стр. 76. — *Садржај* I и II. св. ово је: 1., Спомена А. Е. и Митрополиту Ђорђу Николајевићу од срп. прав. црквено-школске општине у Блажују у ствари оснивања фонда од 15 000 фор. за срп. нар. школу у Блажују. 2.) Окружница свештенству о купљењу милостије. 3., Нада. Превео с руског Л. Б. 4., Слово на св. Саву, говорио митрополит зворнички Дионисије. 5., Наше мане и један предлог, од проте В. С. Поповића. 6., Проматрање живота и рада свештеничког. Писма оца сину. 7., Некима, који су противни, да се свештеничко стање у Босни и Херцеговини побољша и у ред доведе. 8., Живот свештеника као црквеног пастира са практичног гледишта. Од П. П. 9., Босанска црква за вријеме краљева. Пише монах Генација. 10., Што треба разумијевати под изразом: „спасавајућа вјера“ по смислу св. писма. С руског. 11.) Песме: Нова година и Србадији, од монаха Генације. 12., Песме: Поздрав српском свештенству и духовник, од Родољуба. 13., Црква (сада цамија) и гроб св. в. мученика Димитрија у Солуну. Од Н. Дучића, архимандрита. 14., Писмо рмањских калуђера из прошлога вијека. Саопштио Димитрије Руvaraц. 15., Цариградска патријаршија, македонско питање и бугарске владике. 16., Прво пастирско писмо правосл. епископа далматинско истријског Никодима. 17., Свештеници и учитељи као наставници пољопривреде. Пише В. Ђ. 18., Ријеч проф. Томе Алагића по опелу проте Ст. Прокопића. 19., Три бесједе проте Стеве Давидовића: I. о страшном суду; II. о посту; и III. о језику. 20., Отворено писмо као одговор на критику г. М. Јелића на чланак „свештенство и проповједање.“ 21., Просте народне молитве. Сабрао их Ђорђе Свиглић, учитељ. 22., Народни катихизис (о св. тројници). 23., Разно. 24., Рукоположени. 25., Читуља. 26., „Српски Сион.“ 27., Позив. 28., Стечај.

Просвјета. Лист за цркву и школу. Издаје књ. црног. Министарство просвјете и цркв. дјела. На *Пешину* 1891. Год. III. свеска I и II за јануар и фебруар. Цена 2 фор за Црну Гору, а изван Црне Горе 3. фор. Садржај је ово: А. *Службени дио.* 1.) Упутство Министра Просвјете Ректорату Богосл. Учит. Школе и Управи Гим-

назије о томе кад ко позове наставника с предавања. 2.) Распис гл. шк. Надзорника учитељима осн. школа о полагању испита за ослобљење. 3.) Извјештаји ревизора о осн. школама у г. 1889—90 4.) Службене вијести. — Б. *Неслужбени дио.* 5.) Седам тајни новог завјета. С руског превео М. М. 6.) Св. Јована Златоуста Шест књига о свештенству. Преводи са грчког Ј. Вучковић. 7.) Спор између турске владе и патријаршије. 8.) Кад се почињала нова година у разна времена и код разних народа. С руског превео Андрија Драговић. 9.) Прјинање земље у Бјелопавлићима. Од проф. Фр. Јерговића. 10.) О потреби грчког језика и о начину предавања истога. Од Кл. Теодоридеса. 11.) Историја у основној школи. Написао Миша Ст. Клицин. 12.) Старине. Саопштава Ф. Радичевић: а) Писмо Теодосија Мркојевића за стају манастира Махинског; б) Алексије Рус потврђује неку земљу манастиру на Стањевиће. 13.) Читуља. а) Владика Василијан Петровић. б) Никанор Архиепископ Херсонски и Одески. 14.) Исправке. —

— **Весник српске цркве.** Лист свештеничког удружења, за хришћанску поучку и свештеничко усавршавање. Власник и издавалац „Свештеничко удружење.“ Одговорни уредник: *Архимандрит Фирмилијан*, ректор богословије. Излази у Београду у месечним свескама. Година II. Свеска II. за фебруар 1891. — Цена је листу годишње: за краљевину Србију 12 динара; за покрајине српске 6 фор.; за остале државе: 16 франка. Претплата се шаље искључиво главном одбору свештеничког удружења у Београд. (Богословија.) — Садржај је овој свесци: 1., Кривоклетство, од Ф. 2., Побожно размишљање о потреби посећивања храма божјег. 3., Уређење свештеничког стања. 4., О црквеним капиталима, од И. Вукићевића, свештеника. 5., Писма свештеничка своје сину свештенику. VIII. писмо. Од Мар. Петровића. 6., Не куњите се криво. (Истинити догађај.) 7., У прилог познавању икона, од Н. Д. Б. 8., Критика на закон о црквеним властима источно-православне цркве у краљевини Србији. (Наставак.) 9., Литургијски део. (Наставак.) 10., О брачним испитима, од Мил. С. Пантелића, свештеника. 11., Утицај нашег свештенства на унапређење пољске привреде. Говор П. Т. Тодоровића. 12., Писмо Јована Ш. Начића, београдског трговца, којим завештава фонду за удовице и сирочад свештеничку 1500 динара. 13., Уреднику „Хришћанског Весника“ проти Алекси Илићу, од попа Марка Петровића, народног посланика. 14., Црквене вести београдске јерархије. 15., Јавне благодарности.

— „**Slovanski Svet**“. Излази у *Трсту* на словеначком језику два пут на месец. Том је народно-књижевном листу власник, издавалац и уредник *Фран Подгорник*. Претплата је цена: 4 фор. на годину, а 2 фор. на по године. Лист тај прати у опште све словенске ствари, а доноси по нешто и *кирилицом* штампано из српске

књижевности. Препоручујемо нашим читаоцима овај лист наше браће Словенаца, јер је Србину врло лако разумети словеначки језик.

„Књиге за народ“. Издаје „Машинца Српска“ из задужбине *Петра Копевића*. Свеска 29. Српски Књижевници. II. део. За народ написао *Миша Калић*. Накладом срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Н. Саду 1891. — Стр. 72. — Цена 10 новчића.

ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА.

— Г. Л. П. у П. — Расправа „О личности Исуса Христа“ изићи ће мало касније, док се сврше започети чланци. Пошљите и обећани чланак, који лепо пристаје у програм овога листа. Хвала Вам на пријатељској потпори.

— Г. С. Ш. Н. у Т. — Ваша расправа о монашкој школи почеће се штампати у идућем броју. Писмом опширније. Ваша ревност заслужује свако признање. Здраво!

— Г. Ј. П. Ј. у Бр. — Хвала ти на посланим прилозима. Неки су већ изишли у листу, а и остали ће угледати света, само се мало стрпи. Радо ћу примити и радњу, коју припремаш. Прими пријатељско поздравље.

— Г. Н. К. у Пл. — Захваљујем ти на пријатељском одзиву. Саопштићу zgodном приликом и други прилог. Надам се и даљој умној потпори.

— Г. Ј. у Загр. — Учинићу све по Вашој жељи. Нешто је већ саопштено. Изићи ће и чланак: „Црквено проповедништво,“ али мало касније. Ствар није журна. Продужите тај посао, да га могу имати у приправности. Ваши радови наћи ће вазда места у листу. Примите пријатељски поздрав.

— Г. П. П. у П. С. — Уврестиће се на скоро и чланак: „Надзорник општинских добара.“ Здраво!

— Г. „Јустину“ у С. И. — Као што сте видели, нешто је изишло од Вашег рада. Проповед ће такођер ући у лист у zgodно време. Но чланак „Калуђер,“ који би више приличио за какав политички лист, не можемо уврестити у „Српски Сион.“

— Г. Ђ. пл. В. у П. — Хвала на одзиву. Понуђени чланци не би били zgodни за наш мали лист. Гледајте па израдите што друго.

— Г. Ђ. К. у В. Р. — Ваш чланак: „Сетимо се и парохијалних домова“ штампашемо на скоро.

— Г. Гр—чу у В—цу. — Послано уврести-

ћемо доцније у лист Примамо радо сличне добро израђене саставке.

— Г. Ј. М. у Н. С. — Проповеди су добре. Уврестићемо их у zgodно време.

— Г. Л. В. у Ч. — Немојте преводити нуђени чланак о сирској цркви. Боље је, да одаберете и израдите што друго. У погледу тражених година „Гласа Истине,“ изволите се обратити на издаваоца г. А. Пајевића.

— Г. С. С. у Ољ. — Штампаше се zgodном приликом. Изволите превести описе само знаменитијих манастира. Познавајући Вашу способност, ми бисмо Вам саветовали, да и друго што важније израдите.

— Г. Јов. Ж. у Кр. — Беседа Ваша „Вера у Бога“ ући ће у лист мало касније. Стрпите се. Молимо да израдите оно обећано.

— Г. М. П. у Мар. — Проповед Вашу саопштићемо zgodном приликом.

— Неке поштоване сураднике наше молимо, да нам не замере, што им издаваштво за с дане може лист бесплатно шиљати као малени знак признања њихова труда. То ће се драговољно учинити, чим се листу опстанак осигура.

— На знање многим поштованим претплатницима. Молимо госпуду претплатнике, да не шаљу претплату на уредништво нити да преко њега рекламују поједине бројеве листа. У том погледу нека се изволе обратити на администрацију или на издаваоца листа: на штампара А. Пајевића, као што је то јасно означено на последњој страни на крају свакога броја „Српског Сиона.“ Тим начином ће лакше и брже постићи оно, што желе и траже.

ОГЛАСИ.

Бр. 989. ех 1890.

8

Е. К. 327.

СТЕЧАЈ.

На парохију Тоболић, у Плашчанском Протопресвитерату, овим се расписује стечај Интеркалара нема.

Рок пријавама до 1. (13.) априла 1891.

Из седнице Епархијске Консисторије, држане у Плашком 29. новембра (11. децембра) 1890.

2 - 3

Епархијска Консисторија
Горњо-Карловачка.

9

О Г Л А С.

2—3

По решењу м. цркв. одбора од 21-ог фебруара о. г., да се на св. цркви Ђалинској нова звонара од тврдих дрва има правити, — овим се до знања ставља сваком подузимачу, који би вољан био овај посао предузети, да се до дана 24 марта (5. априла) о. г. у 2 сата после подне када се има на лицу места дражба на мањак обавити, — изволи пријавити. —

По прорачуну искљична је цена 300 фор. — Сваки подузимач, који би вољан био лиценцирати, има пре тога 10% пишманлука положити. —

Услови могу се сваки дан код председника видети.

У *Бали* 3. (15.) марта 1891. године. —

Ј. Манојловић с. р. **Петар Маринковић с. р.**
перовођа. председник.

11

СТЕЧАЈ

2—3

На упражњено место пароха у Горњем Товарнику са платом V. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конзисторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до 15. априла о. г. овамо поднети.

Из седнице конзисторијалне у *Карловци* 26. фебруара (10. марта) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

14

Е Д И К Т.

2—3

Услед молбе Лазара Купусинца из Бешке, да би од супруге своје Ксеније, којој се место пребивања не зна, коначно разведен био, позива се овим речена Ксенија да у року од 6 месеца, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, Конзисторији овој или сама лично предстане, или место свога пребивања пријави, пошто ће се у противном случају против ње покренута бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице Конзисторијалне у *Карловци* 6. (18.) Децембра 1890. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

12

СТЕЧАЈ.

2—3

На упражњено место пароха у Путинци са платом VI. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конзисторије, иначе путем надлежног им Протопресвитера до 15. Априла о. г. овамо поднети.

Из седнице конзисторијалне у *Карловци* 26. Фебруара (10. Марта) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

10

СТЕЧАЈ.

2—3

На упражњено место пароха у Петровчићу-Бечмену са платом VI. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конзисторије, иначе путем надлежног им Протопресвитера до 15. Априла о. г. овамо поднети.

Из седнице конзисторијалне у *Карловци* 26. Фебруара (10. Марта) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

13

СТЕЧАЈ.

2—3

Пошто се гласом одписа високе кр. земаљске владе у Загребу, одјела за богоштовље и наставу, од 5. фебруара о. г. бр. 1080 има за православу младеж нижих пучких школа у Руми системизовати место посебног катихете, са којим местом скопчана је темељна плата од 400 фор., станарина од 100 фор., местни доплатак од 100 фор. и право на ужитак петогодишњих доплатака — то се овим на то место стечај отвара с тим, да се исто место још течајем ове школске године поунити има.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конзисторије, иначе путем надлежног им Протопресвитера до конца Априла о. г. овамо поднети.

Из седнице конзисторијалне у *Карловци* 26. Фебруара (10. Марта) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на великом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За *стране земље* на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи шаљу се накнадној штампарији *А. Пајевића* у дунавској улици, а *рукописи* уреднику *Сави Пешровићу* у *Нови Сад*.

За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.